

Uluslararası Misafir Öğrenci Anketi

Değerli kardeşim, bu çalışma Türkiye'de eğitim gören siz değerli öğrencilerimizin üniversite eğitim süreçlerine ilişkin sorun ve önerilerini tespit etmek için hazırlanmıştır. Anket bilimsel ve eğitimsel amaçlı olup, sizlerden ad-soyad vb. gibi kişisel bilgiler istenmeyecektir. Sizden ricam bu anketi doldurmanız ve sizler gibi, hem fakültemizde hem de Erciyes Üniversitemizin farklı bölümlerinde eğitim gören misafir öğrenci kardeşlerimize yönlendirerek, onlardan da doldurmalarını istemenizdir. Ne kadar çok arkadaşımıza ulaşabilirsek, araştırmamız o kadar nitelikli olacaktır. Destekleriniz için çok teşekkür ediyorum. Prof.Dr. Mehmet KORKMAZ (Erü İlahiyat Fakültesi)

 datailahiyat@gmail.com (paylaşılmıyor) Hesap değiştir



* Gerekli

Cinsiyetiniz? *

Kadın

Erkek

Liseyi Türkiye'mi okudunuz? *

Evet

Hayır

Hangi ülkeden geldiniz? *

Yanıtınız



Kaç yıldır Türkiye'de eğitim görüyorsunuz? *

- 1-3 yıl
- 4-6 yıl
- 7-9 yıl
- 10 yıldan daha fazla

Sınıfınız? *

- Hazırlık
- 1
- 2
- 3
- 4
- Mezun oldum.
- yüksek lisans/doktora yapıyorum
- Diğer:

Hangi Fakültede eğitim görüyorsunuz? Lütfen yazınız *

Yanıtınız



Türkiye'ye gelmeden önce buradaki eğitim programları, ortamları, imkanları vb. hakkında araştırma yaptınız mı? *

- Evet, iyice araştırdım
- Biraz araştırdım
- Hayır, yapmadım.

Türkiye'de eğitim almak için nereden, kimlerden araştırma yaptınız? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz) *

- İnternet sitelerinden baktım
- Öğretmenlerime sordum
- Arkadaşlardan bilgi aldım
- Ülkemdeki Türk okullarıyla, görüştüm.
- Aile çevrem yönlendirdi.
- Konsolosluktan/elçilikten bilgi aldım.
- Diğer:

Türkiye'ye gelmeden önce buranın sosyo-kültürel yapısı, inaç yapısı, ekonomik şartları vb. ile ilgili araştırma yaptınız mı? *

- Evet, iyice araştırdım.
- Biraz araştırdım.
- Hayır araştırmadım.

Türkiye'de eğitim almayı niçin tercih ettiniz? Kısaca birkaç gerekçe yazabilir misiniz? *

Yanıtınız

Şuan burada eğitim görmekten memnun musunuz? *

- Evet çok memnunum.
- Biraz memnunum
- Memnun değilim.

Şuan Türkiye'de eğitim görmekten memnun ya da memnun değilseniz? Birkaç *
gerekçenizi kısaca yazabilir misiniz? Neden böyle düşünüyorsunuz?

Yanıtınız

Türkiye'de eğitim görürken daha çok hangi zorluklarla karşılaştınız? (Birden fazla *
şık işaretleyebilirsiniz)

- Dil ve iletişim problemleri
- Ekonomik zorluklar
- Kalacak yer sorunu
- Kültürel yabancılik
- Arkadaş bulamama
- Sağlık sorunları
- Beslenme sorunları
- Önemli bir sorunla karşılaşmadım.
- Diğer:



Eğitiminiz için Türkiye'yi tercih etmenizde en etkili olan üç faktörü işaretleyiniz. *

- İş bulma imkanları
- Kültürel ortam
- Eğitim kalitesi
- İnanç bakımından yakınlık
- Güvenlik şartları
- Ekonomik kolaylıklar
- Özgürlük ortamı
- Diğer:

Tekrar başa dönme imkanı olsaydı, yine Türkiye'de eğitim almayı istermiydiniz? *

- Evet, kesinlikle isterdim
- Kararsızım,
- Hayır böyle bir tercih yapmazdım.

Fakülteden mezun olunca ne yapmayı planlıyorsunuz? *

- Ülkeme dönüp, okuduğum alanda çalışacağım.
- Türkiye'de kalıp, lisans üstü eğitime devam edeceğim.
- Türkiye'de kalıp, iş imkanlarını araştıracağım.
- Farklı ülkelere gidip, eğitimime orada devam edeceğim.
- Henüz karar vermedim.
- Diğer:



Ülkenizden Türkiye'ye eğitim için gelmek isteyen yeni öğrencilere neler tavsiye edersiniz? Birkaç önerinizi yazabilir misiniz? *

Yanıtınız

Sayfa 1 / 1

Gönder

Formu temizle

Google Formlar üzerinden asla şifre göndermeyin.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır. [Kötüye Kullanımı Bildirme](#) - [Hizmet Şartları](#) - [Gizlilik Politikası](#)

Google Formlar



TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE TERCİH SÜREÇLERİ, SORUNLARI VE MEMNUNİYET DURUMLARI: ERCİYES ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Mehmet KORKMAZ

Erciyes Üniversitesi / Prof. Dr.
0000-0002-6873-4313
mkorkmaz@erciyes.edu.tr

Giriş

1.1. Problem

Eğitim insan hayatının bir gerçeğidir. Eğitim ailede başlar, okulla devam eder. Bireyler olumlu eğitim çevreleri sayesinde kendi potansiyellerinde var olan özellikleri en iyi şekilde geliştirme imkanı bulabilecekleri gibi, kötü bir eğitim süreciyle bu potansiyelin körelmesi, fitratlarının bozulması sonucuyla da karşı karşıya kalabilirler. İmkan bulabildikleri takdirde bireylerin okuldaki eğitim hayatları pek çok kimse için okul öncesi ve ilk okuldan başlar ve yüksek öğretime kadar devam eder. Yetenekleri ve fırsatları olan bazı kimseler için bu süreç lisansüstü eğitim süreçleri ile tamamlanır. Elbette her birey yaşadığı bölgede böyle bir imkanı bulamayabilir, bunun için gerek kendi yaşam çevresinde gerekse başka şehirlerde ya da ülkelerde eğitim alma imkan ve potansiyellerini araştırarak, bu konudaki ihtiyaçlarını karşılamak için yollar arayabilir.

Yükseköğretim yani üniversitedeki eğitim süreci, bireyleri hayatında önemli bir yere sahiptir. Zira burada alınan eğitim onların kendilerini geliştirmek, universal bakış açısını kazanmak kadar belli mesleklerde bilgi ve beceri kazanmalarını da öngörür. Bu bağlamda üniversite eğitimi onların daha sonraki yaşamını da büyük ölçüde etkileyen/etkilemesi beklenen bir dönemdir.

Bireylerin yapacakları doğru bir üniversite tercihi ve burada geçirdikleri eğitim süreçleri onların ileride hangi işleri yapıp yapamayacakla-

rını, iş bulup bulamayacaklarını, eğer bulursa bu iş ya da mesleklerdeki nitelik ve verimliliklerini etkileyebilir. Buradan da anlaşılacağı üzere üniversite/fakülte tercihi, bireyin hayatında aldığı/alacağı kritik kararlardan biridir. Hele ki bu eğitim yabancı bir ülkede alınacaksa, üniversite/fakülte tercihinin bilinçli yapılması son derece önemlidir. Birey söz konusu tercihi ne kadar bilinçli yapar ve öğrenim sürecini etkin yönlendirirse, üniversiteye/fakülteye yönelik motivasyonu, burada verilen eğitime bakışı, buradan alabilecekleri, karşılaşılabileceği zorluklarla baş edebilmesi o ölçüde yüksek olur.

Öte yandan öğrencilerin üniversite yıllarında başarılı ve mutlu olabilmeleri onların seçimleri kadar, burada alacakları eğitimin kalitesi, üniversitelerin sundukları imkanlar vb. ile de doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla daha üniversite tercih süreçlerinden itibaren, öğrencilere olumlu bir rehberlik yapılması, doğru seçimlerin yapılmasında ve gelecekte yaşanabilecek sorunların çözümünde hayati öneme sahiptir (Enterieva, Sezgin, 2016).

Farklı ülkelerden gelerek ülkemizdeki üniversitelere ilişkin tercih yapmış öğrencilerin, tercih süreçlerinin, üniversitedeki eğitimden memnuniyet durumlarının ve burada yaşamakta oldukları çeşitli sorunların tespiti ve bu sorunların çözümlerine yönelik beklentilerinin araştırılması son derece önemlidir. Bu tür araştırmalardan elde edilecek bulgular, onların üniversite tercih süreçlerinde yaşadıkları sorunların tespitinde, üniversitelerdeki eğitim süreçlerinin güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya çıkarılmasında, bunları geliştirici veya giderici tedbirlerin alınmasında önemli işlevleri olabilir. Ayrıca bu çalışmalar son yıllarda daha bir ivme kazanan yurt dışından misafir öğrenci alma ve bunları geleceğin eğitim, kültür, bilim vb. elçileri yapma, ülkemiz ve onların geldikleri ülkeler arasında güçlü bağlar ve köprüler kurma konusundaki çaba ve uygulamaların da gözden geçirilmesine katkı sağlayabilir. Ülkemizde bu konuda daha önce de benzer araştırmaların yapıldığı görülmektedir (Çağlar, 1999; Köylü, 2001; Alyılmaz, Biçer, Çoban, 2005; Çöllü, E. F., Öztürk, Y. E. (2010; Günay 2014; Musaoğlu, 2016; Yardımcıoğlu, Beşel, Savaşan, 2017; Korkmaz, 2019).

Bu araştırmada Erciyes Üniversitesinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin üniversite tercih süreçleri, üniversitedeki eğitimden memnuniyet durumları çeşitli değişkenler bağlamında ele alınmıştır. Buna göre çalışmanın temel problemini, *"Erciyes Üniversitesi örneğinde, misafir öğrencilerin üniversite tercih süreçleri ve memnuniyet durum-*

ları nasıldır?" sorusu oluşturmaktadır. Bu temel problem çerçevesinde, bahsi geçen öğrencilerin sosyo-kültürel özelliklerinin neler olduğu, onların bu kurumu tercih nedenleri, bu süreçte araştırma yapıp yamadıkları, buradaki eğitimden memnuniyet durumları ve bunların gerekçelerinin neler olduğu vb. sorulara cevap aranmıştır.

1.2. Yöntem

Erciyes Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin üniversite tercih süreçlerinin nasıl gerçekleştiği ve buradaki eğitimden memnuniyet durumlarını çeşitli açılardan ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, "tarama modeli" esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, olguyu, olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. (Karasar, 2002: 77) Bu modele göre, araştırmaya konu edilen olay ve olguların gerçekte ne oldukları, bunları etkileyen şartların veya değişkenlerin, bunlar arasındaki ilişkilerin neler olduğu tanımlanmaya ve açıklanmaya çalışılır. Ulaşılan sonuçlar yorumlanarak, genellemelere varılır. Bu araştırmada da öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen verilerden hareketle onların tercih süreçleri ve memnuniyet durumları betimlenmeye, açıklanmaya ve genellemelere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın evrenini Erciyes Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Bu evrenden araştırmaya 55 öğrenci katılmıştır. Her ne kadar daha fazla öğrenci araştırmaya dahil edilmeye çalışılmışsa da halen üniversitede asenkron eğitim süreçleri devam ettiği için öğrencilerin bir kısmı kendi ülkelerinde olduğu için, bir kısmıyla da doğrudan sınıflarda yüz yüze irtibat kurulamadığı için katılım beklenen kıyasla düşük kalmıştır. Dolayısıyla bu araştırma için belli bir sınırlılık oluşturmuştur. Bununla birlikte, 55 kişiye ait de olsa elde edilen veriler analiz edildiğinde, bunların önemli ve anlamlı bulgular içerdiği değerlendirildiğinden araştırma bu haliyle raporlaştırılmak durumunda kalmıştır.

1.2.1 Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma 2021/2022 eğitim-öğretim yılı bahar yarı başında, Mart ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama tekniği olarak, *google forms* üzerinden anket kullanılmıştır. Söz konusu ankette büyük ölçüde kapalı uçlu sorular kullanılmakla birlikte, bazı açık uçlu sorular da sorularak, öğrencilere görüş ve düşüncelerini kendi ifadeleriyle açıklama

imkânı verilmiştir. Böylece nicel verilerin arka planını görebilmeye yardımcı olacak, daha anlamlı ve derinlemesine yorumlanabilmesine katkı sağlayabilecek nitel veriler elde edilmiştir. Bilindiği üzere nitel veriler, nicel verilere derinlik, ayrıntı ve anlam kazandırmak amacıyla da kullanılabilir (Yıldırım, Şimşek, 2005:311).

Araştırmada elde edilen nicel verilerin frekans ve yüzdeleri hesaplanarak, bunlar tablolar halinde gösterilmiş, gerekli açıklamalar yapılmıştır, ayrıca ankette yer alan açık uçlu sorulardan elde edilen nitel veriler ise, betimsel analiz yoluyla tasnif edilerek, çeşitli tema ve kategoriler oluşturulmuş, elde edilen tüm bu nicel ve nitel veriler ihtiyaç halinde karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bilindiği üzere, nitel araştırmalarda verileri olduğu gibi yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara da yer verilmektedir (Yıldırım, Şimşek, 2005:224). Bu araştırmada da veri kayıplarını önlemek ve elde edilen verileri okuyucunun görüp, karşılaştırma yapmasına imkan sağlamak amacıyla, gerektiğinde öğrenci görüşlerinden aynen alıntılara da yer verilmiştir.

1.2.2. Sınırlılıklar

1. Araştırma bulguları 2021/2022 eğitim-öğretim yılında, Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin kendilerine uygulanan anket sorularına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
2. Araştırma sadece misafir öğrencileri kapsamaktadır. Dolayısıyla ülkemiz nüfusuna kayıtlı öğrencilerimiz araştırmanın örneklemini dışındadır.
3. Araştırma anket verilerine dayanmaktadır. Dolayısıyla anket tekniğine özgü sınırlılıklar bu çalışma için de geçerlidir.
4. Araştırma verileri Google.forms üzerinden elde edilmiştir. Bu bağlamda uzaktan erişim yoluyla gerçekleştirilen anketlerde yaşanan sınırlılıklar bu çalışma için de geçerlidir.

2. BULGULAR VE YORUMLAR

2.1. Kişisel Duruma İlişkin Bulgular

Araştırmada, öncelikle öğrencilerin yaşadıkları sorunlarda etkisinin olabileceği düşünülen bazı değişkenlere ilişkin sorular sorulmuştur. Bu çerçevede aşağıda onların cinsiyetleri, eğitim gördükleri fakülteler, mezun oldukları okullar, anne-babalarının eğitim durumu, çalışma durumu, ailenin aylık geliri, ikamet ettiği yer vb. ilişkin bulgular ele alınmıştır.

Tablo:1 Öğrencilerin Cinsiyetleri

	<i>F</i>	<i>%</i>
<i>Erkek</i>	37	67.3
<i>Bayan</i>	18	32.7
<i>Toplam</i>	55	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık % 67'si (37 kişi) erkek, yaklaşık % 33'ü(18 kişi) de bayandır.

Tablo:2 Öğrencilerin Geldikleri Ülkeler

Ülke	Sayı	Ülke	Sayı	Ülke	Sayı	Ülke	Sayı
Pakistan	4	Kırgızistan	3	Kosova	2	Nijerya	2
Afganistan	7	Kazakistan	1	Makedonya	3	Mali	2
Bangladeş	5	Azerbaycan	1	Arnavutluk	2	Sudan	2
Endonezya	2	D. Türkistan	1	Almanya	1	Somali	2
Etiyopya	1	Gana	1	Yemen	1	Suriye	4
Gambiya	1	Gine	1	Uganda	1	Tayland	1
Benin	1	Burkina Faso	1	Cezayir	1		

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin dünyanın çeşitli bölgelerinden gelmişlerdir. Buna göre, gelen öğrencilerin büyük bir kısmı, halkı ile inanç birlikteliğimizin olduğu Asya, Afrika, Avrupa gibi kıtaların ülkelerindedir. Asya kıtasından Afganistan, Pakistan, Bangladeş, Endonezya, Suriye gibi ülkeler, yine aynı kıtadan, Türkî cumhuriyetlerden Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan gibi ülkeler, Avrupa'dan, Makedonya, Arnavutluk, Kosova gibi ülkeler, Afrika'dan ise, Nijerya, Mali, Sudan, Somali gibi ülkeler öne çıkmıştır.

Tablo:3 Öğrencilerin Liseyi Türkiye'de Okuma Durumu

	<i>F</i>	<i>%</i>
<i>Hayır</i>	45	81,8
<i>Evet</i>	10	18,2
<i>Toplam</i>	55	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin küçük bir kısmı (10 kişi) Türkiye'de lise eğitimi almış, geriye kalan kısmı ise lise eğitimini ülkesinde tamam-

lamıştır. Öğrencilere bu konuda müstakil bir sorulmamıştır ancak, liseyi Türkiye’de tamamlayan öğrencilerin dil, üniversite hayatına uyum gibi sorunlarla daha az karşılaşacağı savunulabilir.

Tablo:4 Türkiye’de Geçirilen Süre

Yıllar	F	%
1-3 yıl	18	32,7
4-6 yıl	29	52,7
7-9 yıl	5	9,1
10 yıldan fazla	3	5,5
Toplam	55	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (%52,7) (29 kişi) 4-6 yıldır Türkiye’de bulduklarını söylemişken, diğer önemli bir grup ise (%32,7) (18 kişi) 1-3 yıldır burada olduklarını ifade etmişlerdir. 7 ya da daha fazla yıldır burada olduklarını söyleyen öğrenciler de bulunmaktadır. Öğrencilerin Türkiye’de geçirdikleri süreler göz önünde bulundurulduğunda onların ülkemize ve buradaki eğitim süreçlerine dair yeterli kanaate sahip oldukları ve bu konuda daha ayakları yere basan değerlendirmeler yapacakları öngörülebilir. Buna dair bulgular aşağıda ayrıca ele alınmıştır.

Tablo: 5 Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Programlar

	S	%
İlahiyat	40	75,1
İktisat	7	12,6
Mühendislik	4	8,9
Edebiyat	2	4,6
Veterinerlik	1	1,3
Diğer fakülteler	4	8,9
Toplam	55	100

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, araştırmaya en fazla katılım ilahiyat fakültesinden olmuştur. Araştırma için hazırlanan anketler, whatsapp grupları aracılığı ile uluslararası öğrenci gruplarında paylaşılmış ve daha fazla katılım sağlanmaya çalışılmışsa da en yoğun katılım ilahiyat fakültesinden sağlanabilmiştir. Diğer fakültelerden katılım ise istenilen düzeyde gerçekleşmemiştir.

Tablo: 6 Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Sınıflar

	F	%
Hazırlık	2	3,6
1	2	3,6
2	16	29,1
3	17	30,9
4	9	16,4
Lisans üstü	8	14,6
Mezun	4	7,3
Toplam	55	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu 2. Ve 3. Sınıflar oluşturmaktadır. Bunu 4. Sınıflar takip etmektedir. Hazırlık ve 1. Sınıf öğrencilerinin katılımı oldukça düşüktür. Bununla birlikte belli oranda mezun ve lisansüstü öğrenciler de araştırmaya katılmışlardır. Dolayısıyla tüm sınıflardan öğrenciler katıldığı için araştırma belli ölçüde öğrencilerin görüşlerinin genelini yansıtmaktadır.

2.2. Üniversite Tercih Süreçlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğrencilerin Türkiye’de üniversite eğitimini tercih ederken, nasıl bir süreç izledikleri, araştırma yapıp yapmadıkları, nereden, kimlerden araştırma yaptıkları, bu araştırmanın yeterli olup olmadığı gibi konulardaki bulgular ele alınmıştır. Böylece onların üniversite tercihlerini ne kadar bilinçli yaptıkları ortaya konmaya çalışılmıştır.

Tablo: 7 ERÜ’yü Tercih Etmeden Önce Araştırma Yapma Durumu

	F	%
Evet, iyice araştırdım	13	23,6
Biraz araştırdım	32	58,2
Hayır	10	18,2
Toplam	55	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 23,6’sı (13 kişi) “üniversiteyi tercih etmeden önce, üniversitenin programları, öğretim süresi, eğitim ortamları, beslenme, barınma imkanları vb. konusunda araştırma yaptınız mı? şeklindeki soruda, “evet, iyice araştırdım” seçeneğini işaretleyerek, daha kesin bir kanaatte bulunmuşlardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık % 58’i (32 kişi) ise bahsi geçen soruda “biraz araştırdım” seçeneğini

işaretlemiştir. Öğrencilerin % 10 kadarı ise bahsi geçen soruda “hayır” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu verilere göre, ERÜ’de öğrenim gören ve araştırmaya katılan öğrencilerin belli bir kısmı daha bilinçli bir tercih yapmış gibi gözüküyorken, yarıdan fazlası ise söz konusu süreçte yeterince bilinçli bir seçim yapmamış gibidirler. %18 (10 kişi) ise bu soruda “hayır” seçeneğini işaretleyerek, her hangi bir araştırma yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo:8 Türkiye Hakkında Araştırma Yapma Durumu

	<i>F</i>	<i>%</i>
<i>Evet, iyice araştırdım</i>	18	32,7
<i>Biraz araştırdım</i>	25	45,5
<i>Hayır</i>	12	21,8
<i>Toplam</i>	55	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere, üniversite tercih sürecinde Türkiye’nin ekonomik, sosyolojik, dini, kültürel vb. yapısı vb. hakkında araştırma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Bu soruya ilişkin verilen cevaplara, öğrencilerin yaklaşık %33’3 (18 kişi) “evet iyice araştırdım” seçeneğini; %45’inin (25 kişi) ise “biraz araştırdım seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. “hayır” seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı ise yaklaşık %22, (12 kişi)dir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin Türkiye hakkında yeterli bir araştırma yapmadıkları savunulabilir. Öğrencilerin yeterli araştırma yapmadan veya hiçbir araştırma yapmaksızın üniversite tercihinde bulunmaları, onların yeni bir ülkeye, kültüre uyumlarını zorlaştırabilir. Aynı zamanda bu durum yine onların üniversite/fakülte yaşamına, ortamına uyum sağlamalarını güçleştirebilir, buradaki eğitim süreçlerinde bir takım hayal kırıklıkları yaşamalarına neden olabilir.

Tablo:9 Araştırma Yapılan Bilgi Kaynakları¹

	<i>Kişi sayısı</i>
<i>Arkadaşlardan bilgi aldım</i>	38
<i>İnternet sitelerine baktım</i>	33
<i>Öğretmenlerime sordum</i>	13
<i>Aile çevrem yönlendirdi</i>	11
<i>Elçilikten/konsolosluktan bilgi aldım</i>	10
<i>Ülkemdeki Türk okullarıyla görüştüm</i>	7
<i>Diğer</i>	2

¹ Bu soruda öğrenciler birden fazla sıklıkla işaretleyebilmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilere Türkiye ve Erciyes Üniversitesi tercihleri konusunda nereden, ya da kimlerden bilgi edindikleri de sorulmuştur. Buna ilişkin olarak yukarıdaki tablo ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin birden fazla seçenek işaretleyebildiği bu soruda, öğrencilerin büyük çoğunluğu “Arkadaşlardan bilgi aldım” ve “internet sitelerine baktım” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Şu durumda daha önce Türkiye’de eğitim gören öğrencilerin izlenimleri yeni gelecek öğrencilerin tercihleri üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, öğrencilerin Türkiye’deki yükseköğretim tecrübelerinin olumlu olduğu ve buraya gelecek öğrencilerin tercihlerini etkileyici bir role sahip olduğu söylenebilir. Bu anlamda üniversite camiasının öğrencilerin bu konudaki rollerini de her zaman göz önünde bulundurmaları faydalı olabilir. Öte yandan öğrencilerin önemli bir kısmının internet sitelerinden araştırma yaptıklarını ifade etmeleri de, ilgili kurum ve çevrelerin kurumlarını ve buradaki eğitim süreç ve imkanlarını tanıtan internet kaynaklarını geliştirmelerinin faydalı olacağını bizlere göstermektedir.

Belli orandaki bir öğrenci grubu “öğretmenlerime sordum”, “Aile çevrem yönlendirdi”, “Elçilikten/konsolosluktan bilgi aldım”, “ülkemdeki Türk okulları ile görüştüm” gibi seçeneklerini işaretlemişlerdir. Buna göre, öğrencilerin aile çevrelerinin ve öğretmenlerinin de onların Türkiye tercihlerinde küçük de olsa bir etkisinin olduğu söylenebilir. Öte yandan gerek elçilik/konsolosluktan bilgi alma ve gerekse var sa Türk okullarını ziyaret etme gibi seçeneklerin de beklenene kıyasla düşük oranlara kaldığı söylenebilir. Bu anlamda elçilik/konsolosluk yetkililerinin ve eğer varsa Türk okullarının Türkiye’de yüksek öğretim imkanları, tercih süreçleri vb. konulardaki çalışmalara daha bir eğilmelerinin faydalı olacağı savunulabilir.

Tablo:10 Türkiye’de Yüksek Öğretimimi Tercih Nedenleri²

	<i>Kişi Sayı</i>
<i>Eğitim Kalitesi</i>	40
<i>İnanç bakımından yakınlık</i>	34
<i>Kültürel ortamın yakınlığı</i>	27
<i>Güvenlik ortamı</i>	24
<i>Özgürlük ortamı</i>	19
<i>İş bulma imkânları</i>	12
<i>Ekonomik imkânlar</i>	7
<i>Diğer</i>	2

² * Bu soruda öğrenciler birden fazla şıkki işaretleyebilmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilere *“Erciyes Üniversitesi’ni Tercih etmeni-zi etkileyen öncelikli sebep ya da sebepler nelerdi?”* şeklinde bir soru sorulmuş, birden fazla seçeneği işaretleyebilecekleri söylenmiştir. Buna göre, öğrencilerin verilen farklı seçenekler içinden en çok yoğunlaştıkları konu *“Eğitim Kalitesi”*, olarak karşımıza çıkmıştır. Bu durum oldukça memnuniyet vericidir. Dolayısıyla Türkiye’yi tercih eden öğrencilerin gözünde buradaki eğitimin önemli ve nitelikli olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla, *“İnanç bakımından yakınlık”, “Kültürel ortamın yakınlığı”,* seçenekleri takip etmektedir. Buradan da anlaşıldığı kadarıyla öğrenciler Türkiye ile kendi ülkeleri arasında inanç ve kültür bakımından doğrudan yakınlık ve ilişki kurmakta ve onların tercihlerinde bu belirleyici olmaktadır.

Bu soruda yer alan, *“Güvenlik ortamı”, “Özgürlük ortamı”,* seçenekler de belli bir grup öğrenci tarafından işaretlenmiştir. Öğrencilerin geldikleri ülkelere bakıldığında bunların bir kısmının dünyada savaş, iç çatışma, hakların kısıtlanması, yoksulluk, ekonomik sorunlar, göç vb. sıkıntıların yaşandığı bölgeler olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla öğrenciler kendi yaşadıkları ülkelere kıyasla Türkiye’yi daha güvenli ve yaşanabilir bir ülke olarak görmekte ve bu durumda onların üniversite tercihlerinde etkili olabilmektedir.

Öğrencilerin en aza işaretledikleri seçenekler ise *“İş bulma imkanları”* ve *“Ekonomik imkanlardır.* Buradan da anlaşılacağı üzere öğrenciler Türkiye’yi tercih ederken, ekonomik nedenlerden daha çok, eğitim kalitesi, inanç ve kültürel yakınlık, güvenlik ve özgürlük ortamı faktörleri daha çok dikkate almaktadırlar.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kapalı uçlu olarak sorulan bu anket sorusuna verdikleri cevapların arka planını daha detaylı olarak öğrenebilmek için bu sorun aynı zamanda açık uçlu olarak da sorulmuştur. Onlara sorulan *“Yükseköğretim için Türkiye’yi niçin tercih ettiniz? Birkaç gerekçe yazar mısınız?”* sorusuna yazılan cevaplar analiz edildiğinde bunların belli temalarda toplandığı görülmüştür. Söz konusu temalar yoğunluk sırasına göre: 1. Eğitim kalitesi, 2. Dini/kültürel yakınlık, 3. Maddi imkanlar, 4. Bireysel Gelişim, 5. Özgürlük ortamı başlıkları altında ele alınmıştır.



Eğitimle İlgili İfadeler:

"Uluslararası eğitim standardı olduğu için Türkiye'de okumayı seçtim". "Eğitim sistemi yüksek olduğu için tercih ettim". "Türkçe eğitim almak istediğim için ve aynı zamanda başka ülkeye gidip hayat tecrübesi kazanmak için". "Eğitim kalitesi daha iyi olduğu, daha güvenli olması ve kültürü daha yakın olduğu için seçtim". "Eğitimi beğendiğim için". "Eğitim sistemi çok ileri olduğu için". "Türkiye öbür Müslüman ülkelere nazaran daha gelişmiş, eğitim açısından da ileride olduğunu düşünerek başvurmayı niyetlenmişim.". "Türkiye deki eğitim sistemi benim ülkemden daha kalite ve ileri düzeyde olduğun için Türkiye'de eğitim almayı tercih ettim". Türkiye gibi gelişmiş ülkelerde eğitim görmek ve diploma almak." "Türkiye iyi bir ülke bu zamanda hem eğitimi iyi hem yaşamak için güzel bir ülkedir." "Seviyorum, Türkiye'yi ve hem de okulları yeterince malzemeler vardır rahatla insan okuyabilir öğrenebilir." "Buradaki eğitim kaliteli ve uygun olduğu için Türkiye'ye geldim." Genel olarak Tayland'dan daha gelişmiş hem de burs kazandım". İlk olarak, eğitimi seven biriyim, ve Türkiye gibi gelişmiş ülkelerde eğitim görmek, diploma almak isterdim". "Eğitim imkanları olarak bizden daha iyi konumda olması gibi nedenler sayılabilir." "Türkiye'de eğitim daha güzel olması". Türkiye'deki üniversitelerde araştırma için, çok iyi çünkü ben araştırmayı çok seviyorum ve şuan benim için araştırma daha kolay oluyor." "İlahiyat okumak istediğim için ülkemde İlahiyat fakültesi mevcut olmadığı için ve Türkiye'de İlahiyat dersleri daha iyi olduğunu düşündüğüm için. "Ülkemde ilahiyat konusunda yetersizdi."

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere, öğrencilerin önemli bir kısmı Türkiye'yi tercih etmelerindeki en önemli sebebin eğitim kalitesi olduğunu ifade etmişlerdir. Özetle ifade etmek gerekirse, onlar Türkiye'yi

hem kendi ülkeleri hem de diğer bazı Müslüman ülkelerle karşılaştırıp, Türkiye'nin gelişmiş bir ülke olduğu ve buradaki eğitimin oldukça kaliteli olduğu gerekçesi ile böyle bir tercih yaptıklarını ifade etmektedirler. Çalışmanın önceki kısımlarında da geçtiği üzere araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmının geldikleri ülkelerin çoğunluğu az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler kategorisindedir. Dolayısıyla öğrenciler kendi ülkeleri ile Türkiye'yi kıyasladıklarında buranın daha gelişmiş ve yüksek kaliteli bir eğitime sahip olduğu düşüncesindedirler. Birkaç öğrenci ise kendi ülkelerinde ilahiyat eğitimi olmadığı için burayı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

İnanç ve Kültürel Yakınlıkla İlgili İfadeler:

"Türkiye bize kültürel bir yakınlığı var olduğu nedeniyle Türkiye'yi tercih ettim.". Çünkü benim lisedeki öğretmenlerim onun hakkında bize hep bilgi veriyorlardı. eğitim, tarihi ve kültür yakınlığı". Müslüman bir ülke olduğu için. Müslüman ülkesi olduğu için" "İnanç ve kültürel olarak benzerliklerimiz var." "Çünkü Türkiye Müslüman bir ülke ve kültürüme yakın olduğu için, Avrupa'da okuma fırsatım vardı ama babam göndermedi. çünkü Avrupa'da İslam hayatımı rahat sürdüremeyecektim." "Küçükken Türkiye'de okumayı istiyordum ve Türk halkını severim.". Öncelikle Müslüman bir ülke olmasıdır. Arkadaş ve hocalarımla tavsiyelerin yoğun olması buraya okuma konusunda beni daha da etkilemiştir." "Müslüman bir ülke olduğu için", "Her zaman mazlumun sesi olduğu için. Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı sevdiğim için". "Bizim ülkeye göre daha dindar ve gelişmiş bir ülke. "Kültürel benzerlik". "Kültür, ahlak, merhamet konusunda medeniyetli ve daha çok iyi şeylere sahip olan bir millet". "Farklı bir kültür ile tanışmak", "Buradaki eğitim sistemi ve Osmanlı tarihini öğrenmek. Tarihi ve kültürel zenginliği". "Türkiye gelişmekte olan bir ülke ve benim inancım Türkiye ilerde dünyaya hakim olacak bir ülke". "Türkiye iyi bir ülke bu zamanda hem eğitimi iyi hem yaşamak için güzel bir ülkedir.

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan öğrencilerden pek çoğu, özellikle Türkiye ile kendi ülkeleri arasındaki din ve kültür bağına dikkat çekmişler, dolayısıyla üniversite tercih sürecinde inanç ve kültürel yakınlık faktörünü de dikkate almışlardır. Öğrencilerin geldikleri ülkeleri gösteren tabloda da görüleceği üzere onların çoğunluğu Müslüman coğrafyadan ve bazıları da Türk soydaşların bulunduğu ül-

kelere mensuptu. Bu bağlamda üniversite tercihinde eğitim kalitesi kadar inanç ve kültürel yakınlık olgusunun da etkili olduğu savunulabilir.

Ülkemizdeki yüksek öğretimi tercih eden Orta Asya menşeli ülkelerden gelen öğrenciler üzerine yapılan bir araştırmada öğrencilerin Türkiye'yi yaşam şartlarının iyi olması, Türkiye'deki eğitim imkanlarının iyi olması, dini faktörler ve yurt dışında okuma isteği gibi nedenlerle tercih ettikleri ifade edilmiştir (Alyılmaz, Biçer, Çoban, 2015: 333). Yine bir başka araştırmada da nitelikli eğitim, meslek edinme, akademik ve kişisel açıdan nitelikli öğretim elemanları, yurt, burs imkanları, benzer kültüre sahip olma vb. gibi daha çok doğrudan eğitimle ilgili hususların öne çıkarıldığı görülmüştür (Enterieva, Sezgin, 2016). Ülkemizde yapılan bir araştırmada da öğrencilerin tercihinde, Türkiye'nin imkanları, üniversitelerin kalitesi, iş bulma imkanları gibi faktörlerin öne çıktığı ifade edilmiştir (Yardımcıoğlu, Beşel, Savaşan, 2017: 245).

Maddi İmkânlarla İlgili İfadeler:

"Maddi yardım sağlıyor yani burs veriyor." Çünkü ekonomik durumum kötü idi. kendi ülkemde bile okuyamazdım, Türkiye ücretsiz okuma fırsatı verdi". "Burs kazandığım için". "Eğitim kalitesi ve kapsamlı burs imkanları", "Burs imkanları dolayısıyla tercih ettim", "Üniversitelerin çoğu kaliteli. Şimdi pahalı olmaya başladı açıkçası aldığımız burs günlük ihtiyaçlarımıza zar zor yetiyor..." "Küçüklüğümün hayallerinden birisi yurt dışından burslu okuyabilmektir, burs çıktı, kismetim de Türkiye'dir."

Burada da görüleceği üzere öğrencilerin belli bir kısmı Türkiye'de yükseköğretim görmek için burs kazanmıştır. Konun muhataplarının bildiği üzere, son yıllarda ülkemiz Türkiye Diyanet Vakfı, YTB gibi organizasyonları vasıtasıyla özellikle kardeş ve akraba topluluklardan gelen öğrencilere dikkate değer miktarlarda burs vermektedir. Öğrencilerin belli bir kısmının Türkiye'yi tercih etmelerinde bu bursların rolü vardır. 2021 istatistiklerine göre, YTB burslarına 178 ülkeden 165 bin öğrenci başvuru yapmıştır. Bkz. (<https://www.turkiyeburslari.gov.tr/hakkimizda> 02.02.2022) yine bakınız. <https://tdv.org/tr-TR/faaliyetlerimiz/egitim-kultur/> (04.3.2022)

Özgürlük Ortamı İle İlgili İfadeler:

"Türkiye'de bir Müslüman olarak rahat yaşanabilmesine şüphemiz yoktur". "Türkiye iyi bir ülke bu zamanda hem eğitimi iyi hem yaşamak"

için güzel bir ülkedir. Daha kendimi güvende hissetmek(Diğer İslam ülkelerinde olduğu siyasi bir anlaşmazlıklardan uzak)”

Yukarıdaki görüşleri ifade eden öğrenciler ise Türkiye’deki özgürlük ve rahatlığa dikkat çekmişler, ülkelerindeki sorunlarla kıyasladıklarını Türkiye’yi daha yaşanabilir buldukları için böyle bir tercih yaptıklarını belirtmişlerdir.

Bireysel Gelişimle İlgili İfadeler:

“Bilgimi artırmak için seçtim”. “Kendimi geliştirmek için tercih ettim”, “Yeni bir hayat tecrübe kazanacağım için”, “Yeni dil ve kültüre tanışmak amaçlı tercih ettim”.

Bu görüşlerden de anlaşılacağı üzere, bazı öğrenciler ise doğrudan kendileri ile ilgili gerekçeleri ileri sürerek böyle bir tercihte bulduklarını ifade etmişlerdir.

2.3. Üniversite Eğitim Sürecinde Sorun Yaşama ve Memnuniyet Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’ye geldikten sonra sorunlarla karşılaşmış ve karşılaşmadıkları ve almış oldukları eğitimden memnun olup olmadıkları da yoklanmıştır. Çalışmanın bu kısmında önce onların Türkiye’deki eğitim süreçlerinde sorun yaşayıp yaşamadıkları, eğer yaşamışlarsa bu sorunların neler olduğu ve Erciyes Üniversitesinde eğitim almaktan dolayı memnun olup olmadıkları sorulmuştur. Bunlara ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo: 11 Üniversite Eğitim Sürecinde Sorunla Karşılaşma Durumu³

	<i>Kişi Sayısı</i>
<i>Dil ve iletişim problemleri</i>	29
<i>Ekonomik zorluklar</i>	29
<i>Beslenme sorunları</i>	22
<i>Kültürel yabancılık</i>	12
<i>Kalacak yer sorunu</i>	7
<i>Önemli bir sorunla karşılaşmadım</i>	7
<i>Sağlık sorunları</i>	4
<i>Arkadaş bulamama</i>	4
<i>Ayrımcılık/yabancılık</i>	1

³ * Bu soruda öğrenciler birden fazla şıkki işaretleyebilmişlerdir.

Yukarıda da görüldüğü üzere, araştırmaya katılan 55 öğrenciden 29 tanesi Türkiye'deki eğitim süreçleri esnasında “*Dil ve iletişim problemleri*” yaşadığını ifade etmiştir. Bu durumun beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Zira yeni bir ülke, yeni bir dil demektir. Bir ülkenin dilini öğrenmek de belli bir zaman alacaktır. Dille ilgili sorunlar hemen her ülkede görülebilecek ancak üstesinden gelinebilecek sorunlardır (Yardımcıoğlu, Beşel, Savaşan, 2017: 245; Alyılmaz, Biçer, Çoban, 2015: 337).

Ancak burada üzerinde durulması gereken husus söz konusu öğrencilere verilecek/verilen dil eğitiminin yeterli olup olmamasıdır. Buradan anlaşıldığı kadarıyla öğrenciler bu konuda zorlanmaktadırlar. Dolayısıyla ilgililerin bu konu üzerinde daha fazla çalışmaları beklenmektedir.

Öğrencilerin büyük bir kısmının işaretlediği bir diğer seçenek ise “*Ekonomik zorluklardır*”. Yurt dışında eğitim almanın en önemli güçlüklerinden birisi de ekonomiyle ilgilidir. Öte yandan tüm dünyada yaşanan pandemi süreci bu ekonomik zorlukları daha bir tetiklemiştir. Bu sorunlar öğrencilerin açık uçlu sorularında da ifade edilmiştir. Yine azımsanmayacak bir öğrenci grubu ise “*Beslenme sorunları*” yaşadıklarını ifade etmiştir. Ayrıca bir soru sorulmadığından bu sorunun yurt ya da üniversitede yenilen yemeklerin niteliğiyle mi?, Türkiye'deki yemeklerin çeşitliliğiyle mi? yoksa, ekonomik anlamda beslenme sorunu yaşamayla mı ilgili olduğu tespit edilememiştir. Yine de öğrencilerin beslenme sorunu yaşadıklarını ifade etmeleri üzerinde ayrıca çalışılabilir.

Az sayıda da olsa (12 kişi) “*kültürel yabancılık*” seçeneğini işaretlemiştir. Türkiye ile inanç, tarih ve kültür bakımından benzerlikler taşımayan ülkelerden gelen öğrencilerin böyle sorunlar yaşamaları bir dereceye kadar normal görülebilir. Yine de gerek fakülte yönetimlerinin, gerek öğretim elemanı ve Türk öğrencilerin uluslararası öğrencilerle daha fazla iletişim halinde olmaları, onların kendilerini yabancı hissetmemelerini engelleyebilir. Çok az bir öğrenci grubunun “*arkadaş bulamamadan*” yakınması da bu anlamda dikkate değerdir.

Normalde seçenekler arasında yer almamasına rağmen 7 öğrenci “*her hangi bir sorunla karşılaşmadığını*” ifade etmiştir ki bu memnuniyet vericidir. Bu konu da ayrıca araştırılabilir. Az sayıdaki bir öğrenci grubu ise sağlık sorunları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, öğrencilerin en fazla dil ve iletişim sorunları ile ekonomik zorluklar yaşadıkları, diğer sorunların daha tali olduğu söylenebilir.

Üniversiteyi tercih süreci ve tercih nedenleri üniversitede eğitim görmekten duyulan memnuniyeti de etkileyecek bir husustur. Bu çerçevede araştırmaya katılan öğrencilere “*Şu an burada öğrenim görmekten memnun musunuz?*” sorusu yöneltilmiştir. Buna ilişkin şöyle bir tablo ortaya çıkmıştır.

Tablo: 12 Şu an ERÜ’de Okumaktan Memnun Olma Durumu

	<i>F</i>	<i>%</i>
<i>Memnunum</i>	39	70,9
<i>Kısmen Memnunum</i>	12	21,8
<i>Memnun Değilim</i>	4	7,3
<i>Toplam</i>	55	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (% 70, 39 kişi) şu an burada öğrenim görmekten dolayı memnun olduklarını ifade etmektedirler. Yaklaşık % 22’lik (12 kişi) bir öğrenci grubu ise “kısmen memnun” olduklarını söylemişlerdir. Bu iki grup birlikte düşünüldüğünde halen Erciyes Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin çoğunluğunun burada eğitim görmekten dolayı memnun oldukları söylenebilir. Bu bulgular kayda değerdir. Bu anlamda burada verilen eğitimin onların beklenti ve ihtiyaçlarını önemli ölçüde karşıladığı iddia edilebilir. Oldukça küçük sayılabilecek bir öğrenci grubu (4 kişi) ise burada öğrenim görmekten dolayı memnun olmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin memnuniyet düzeylerini tespit kadar, bunun gerekçelerini yani altında yatan sebepleri öğrenmek de önemlidir. Bu amaçla araştırmada öğrencileri memnun eden veya etmeyen faktörlerin neler olduğunu öğrenebilmek amacıyla, öğrencilerden memnuniyet ya da memnuniyetsizlik durumlarının gerekçeleri de açıklamaları istenmiş bununla ilgili olarak açık uçlu bir soru da sorulmuştur. Aşağıda, öğrencilerin bu soruya yazdıkları açıklamalardan kritik olanları belli temalar ve kategoriler halinde ele alınmıştır.

A. Burada Eğitim Görmekten Dolayı Memnun Olanlar ve Gerekçeleri

Burada eğitim görmekten dolayı memnun olan öğrencilerin gerekçeleri belli temalar altında analiz edildiğinde bunların yoğunluk sırasına göre: 1. Eğitim Kalitesi, 2. Dini/kültürel Yakınlık, 3. Maddi İmkanlar,

4. Bireysel Gelişim, 5. Özgürlük Ortamı başlıkları altında yoğunlaştığı görülmüştür. Aşağıda bunlar sırasıyla verilmiştir.



Eğitimle İlgili İfadeler:

"Hocalardan çok memnunum", "Memnunum. Hocalardan memnunum", "Memnunum çünkü akademik araştırmalar ve verilere ulaşmak güzel.", "Daha gelişmekte olan bir ülke olduğu için şunu söyleyebilirim, Türkiye'nin eğitimi güzel". "Benim kendi ülkemden buradaki devlet üniversiteler dünya üniversite sırasında iyi yerlerde yer alıyor.". "Memnunum çünkü iyi bir şekilde eğitim görüyorum.", "Son zamanlarda Türkiye eğitim alanında Dünya öğrencilerin tercihler arasındadır. Eğitimin nitelikli ve kültürel açısından lider ülkeler arasında olmasıdır.", "Memnunum. buradaki eğitim kalitesi iyidir ve çevre müsaittir.", "Çünkü buradaki eğitim iyi ve hocalar çok iyi ve anlayışlı, öğrencilerle çok ilgileniyorlar", "Eğitimde seviye değerlendirmesinde adalet vardır.", "Uluslararası düzeyde eğitim veriyor".

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere, bir grup öğrenci burada okumaktan dolayı memnun olduklarını ve bunun gerekçeleri olarak, almış oldukları eğitimin kendilerini tatmin ettiğini, beklentilerini karşıladığını, derslerden ve hocalardan memnun olduklarını ifade etmektedirler. Özetle söylemek gerekirse, bu ifadeler bahsi geçen öğrencilerin buradaki eğitim kalitesini beğendikleri anlamına gelmektedir. Bu oldukça önemli ve olumlu bir durumdur.

Kişisel-Mesleki Gelişimle İlgili İfadeler:

"Evet memnunum. Türkiye'de aldığım eğitim benim akademik ve profesyonel kariyerime büyük bir katkı sağlamıştır.", "Memnunum, çünkü ülkemde okuyor olsaydım şuan kazandığım tecrübeleri kazanacağımı dü-

şünmüyorum, üstelik yeni bir dil öğrenme imkanım da olmazdı.” “Güzel fırsatlar kolayca kazanabileceğim.” “Yeni bir dil öğrenmek ve yeni kişilerle tanışıp dünyayı farklı bir açıdan görmek çok güzel oldu.” “Bir de öğretmenliği öğrendiğim için memnunum.” “Daha iyi ilim aldığım düşünüyorum. Kendim her alanda yetiştirmek için imkanlar sunuluyor.”

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere, bazı öğrenciler memnuniyet gerekçesi olarak burada elde ettikleri ya da edebilecekleri kazanımları ifade etmişler, bu bağlamda, akademik kariyer yapma, tecrübe kazanma, dil öğrenme, yeni insanlarla ve dünyalarla tanışma, öğretmenlik mesleğinin bilgi ve becerisini elde etme gibi hususlara dikkat çekmişlerdir.

Kültürel Etkileşimle İlgili İfadeler:

“Öncelikle dini ve kültürel olarak ortak benzerliklerimiz olduğu için ve burada okuduğum için çok memnunum.” “Farklı coğrafyadan arkadaşlarım var ve onlarla tanışmak, farklı kültürleri tanımak ve bilgi edinmek fevkalâde bir şey.” “Memnuniyetimi anlatabilmek için kelimeler keyfiyetsiz kaldı.” “Türkiye benim için ikinci yurdumdur.” “Bazı farklı kültürler elbette her yeni mekanda bulunmaktadır, buna saygı duyarım”, “Buradaki kültürü özellikle çok beğendim ben”, “Farklı ülkelerden insanlarla tanışma imkanım oldu.” “Çünkü bana yardım etmenin yanı sıra bana iyi davranıyorlar”.

Bu görüşleri ileri süren öğrenciler ise, Türkiye'nin zengin kültürel yapısına, kendi ülkeleri ile Türkiye arasındaki dini ve kültürel benzerliklere, farklı kültürlerden insanlarla birlikte olmanın getirdiği kazanımlara, birlik, beraberlik ruhuna dikkat çekmişlerdir.

Maddi İmkânlarla İlgili İfadeler:

“Eğitim ucuz / devlet öğrencilere önem verilir”, “Burs imkanım var. Sadece derslere odaklanmak ve onlarla ilgilenmek için çok mükemmel imkanlara sahip.” “Çok memnunum hem burs şartları, sosyal faaliyetlerden, farklı derneklerden desteği, staj imkanları, barınma ve sağlık sigortasından çok memnumun”. Eğitim sistemi iyi, Gerçek anlamda öğrenciler için çok fırsatlar var.”

Bazı öğrenciler ise, Türkiye'nin kendileri için sağladığı ekonomik imkanlara ve burslara vurgu yapmışlar, kendilerine sağlanan ve üniversite eğitiminde olmazsa olmaz olan maddi desteğin, işlerini kolaylaştırdığını, buna ilave olarak, Türkiye'de farklı derneklerin katkıları, staj

imkanları, kalacak yer imkanları, devletin sağladığı sağlık sigortası gibi imkanlardan dolayı memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

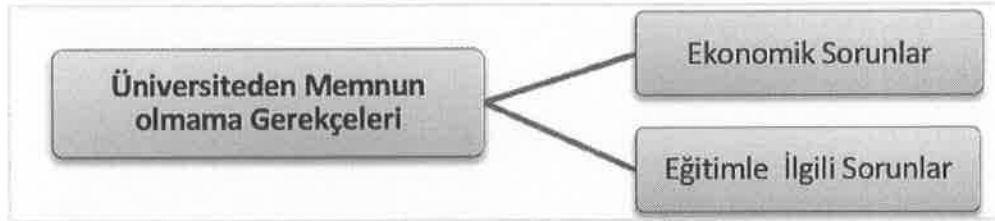
Diğer Bazı İfadeler:

“Türkiye’de eğitim görmekten gayet memnunum. Şimdiye kadar hiç büyük bir sorun yaşamadım”, “İlk yıllarda çok memnun idim, fakat pandemi nedeniyle eğitimin yeni sisteminden ve şeklinden, memnun değilim. Ama yine Elhamdulillah.”, “Memnunum 6 sene boyunca olumsuzluk görmedim.”, Ben buraya gelmeden önce düşündüğüm gibi olmadı, düşündüğümden daha iyi oldu elhamdulillah.

Bazı öğrenciler ise genel olarak memnuniyetlerini belirtmişler, burada herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

B. Burada Eğitim Görmekten Dolayı Memnun Olmayanların Gerekçeleri

Araştırmaya katılan bazı öğrenciler ise ya kısmen memnun olduklarını ya da memnun olmadıklarını ifade eden görüşler dile getirmişlerdir. Söz konusu görüşler analiz edildiğinde bunların genel itibari ile iki temel kategoride toplandığı görülmüştür. Söz konusu kategoriler şöyledir:



Öğrencilerin yazdıkları açık uçlu ifadelerin geneline bakıldığında bu sorunların: 1. Ekonomik Sorunlar ve 2. Eğitimle İlgili sorunlar başlıkları altında toplandığı görülmüştür. Aşağıda bunlar sırasıyla verilmiştir.

Maddi sorunlarla ilgili görüş belirtenler:

“Bursumuz günlük ihtiyaçlarımıza yetmemeye başladı. “Her şeye zam geldi kitaplar pahalı. KYK yemekleri gerçekten özensiz dikkatsiz yapılıyor, dışarıdan söylersen de paran kalmıyor yani”, Yurt dışında okumak böyle olacağını düşünmemiştim hiç. Çalışma izni de yok çalışıp kendi harçlığımızı karşılamak için. Ailemizden para istiyoruz”, “Aldığım burs dönem kitap param yapmıyor o yüzden çok zor yaşamak”, “Sadece ekonomi sıkıntılı”. Ben buradaki eğitim durumdan memnun değilim, burs çok azdır bir hafta bile yetmiyor.”

Burada eğitim almaktan dolayı biraz memnun olan ya da memnun olmayan öğrenciler ise özellikle maddi sorunlara dikkat çekmişlerdir. Onlar özellikle son birkaç yıldır yaşanan enflasyon ve öğrencilerin kitap, beslenme, ulaşım vb. ücretlerindeki artıştan şikayetçi olmuşlar, burslarının yetmemeye başladığını dile getirmişlerdir. Ülkemizde yapılan başka araştırmalarda da kimi öğrencilerin ekonomik sorunlar yaşadığı ifade edilmiştir (Yardımcıoğlu, Beşel, Savaşan, 2017: 245).

Eğitimle İlgili Görüş Belirtenler:

“Türkiye’nin eğitim sistem fazla ezberci olduğu için biraz memnun kalmamış olabilirim”. “Derslerimiz sadece seminer halinde geçtiği için kendimi biraz yetersiz görüyorum.”, “Eğitim seviyesi beklediğimden daha düşüktü, Türkiye’de İlahiyat genelde ezber üzerine gidiyor anlam üzerine değil, bir de diğer dillere yer vermemesi daha kaliteyi düşürecek bir sebep, ilahiyatta okuduğun halde Arap Dili ve Edebiyatı dersi bile ful Türkçe okutuluyor, hazırlık Arapça da aynı şekilde.” Biraz diyorum, çünkü sınav sisteminden memnun değilim mesela vizesi geçtiğimizden finalde 49 kalırsak eğer geçemiyoruz. Yani sınavlar ile ilgili”.

Türkiye’deki eğitimden biraz memnun olduğunu söyleyen bazı öğrenciler ise bunun gerekçeleri olarak özellikle eğitim süreçlerindeki nitelik düşüklüğüne dikkat çekmişlerdir. Bu öğrencilerin neredeyse tamamı ilahiyat fakültesi öğrencileridir. Buna göre onlar eğitim süreçlerinin ezberci olmasından, hep anlatım ve seminer odaklı olmasından, yabancı dil (Arapça) eğitiminin nitelik bakımından yetersiz olmasından, bazı derslerin ölçme-değerlendirme sisteminden yakınmaktadırlar. İlgililerin bu konu ile ilgili daha fazla araştırma yapması ve burada ifade edilen eksiklikleri telafi edici çalışmaları vakit geçirmeden yapmaları faydalı olacaktır.

Tablo 16: Mezuniyet Sonrası Planlar

	F	%
<i>Farklı ülkelere gidip, eğitime devam edeceğim</i>	19	34,5
<i>Türkiye’de kalıp, lisansüstü eğitime devam edeceğim</i>	14	25,5
<i>Ülkeme dönüm, okuduğum alanda çalışacağım</i>	12	21,8
<i>Türkiye’de kalıp, iş araştıracağım</i>	4	7,3
<i>Henüz karar vermedim</i>	4	7,3
<i>Diğer</i>	2	3,6
<i>Toplam</i>	55	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin gelecekle ilgili planlarına dair de bir soru sorularak onların bu konuda ne düşündükleri yoklanmaya çalışılmıştır. Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere, öğrencilerin büyük kısmı (19 kişi) “*Farklı ülkelere gidip, eğitimime devam edeceğim*” seçeneğini işaretlemişken bunu 14 kişi ile “*Türkiye’de kalıp, lisansüstü eğitime devam edeceğim*” şıkkını işaretleyenler takip etmiştir. Buradan anlaşıldığı kadarıyla öğrencilerin önemli bir kısmı daha fazla eğitim ihtiyaçlarının olduğu görüşünde ve arayış içindedirler. Öte yandan onlardan dikkate değer bir kısmının bu eğitim için Türkiye’de kalıp burada lisansüstü eğitim almayı planladıklarını söylemeleri de buradaki eğitimden tatmin oldukları şeklinde de yorumlanabilir.

Daha sonra gelen seçenekler ekonomik durum ve çalışma talepleri ile ilgilidir. Bu bağlamda öğrencilerden bir kısmı “*Ülkeme dönüm, okuduğum alanda çalışacağım*” seçeneğini işaretlemişken, daha küçük bir öğrenci grubu ise “*Türkiye’de kalıp, iş araştıracağım*” seçeneğini işaretlemiştir. Henüz karar vermediklerini söyleyenler de azınlıktadır ki, muhtemelen bu öğrenciler hazırlık sınıfında olsa gerektir.

Tablo 16: Türkiye’yi ve Erciyes Üniversitesini Tekrar Tercih Etme Durumu

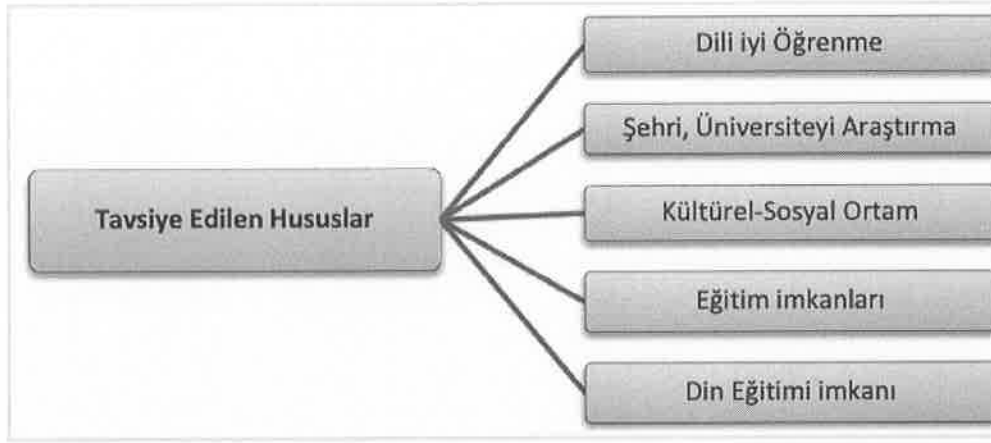
	F	%
<i>Evet, kesinlikle isterdim.</i>	41	74,5
<i>Kararsızım.</i>	8	14,5
<i>Hayır, Böyle bir tercih yapmazdım.</i>	6	10,9
<i>Toplam</i>	55	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere “*Tekrar başa dönme imkanınız olsaydı, yine Türkiye’yi ve Erciyes Üniversitesini tercih eder miydiniz?*” sorusu sorularak onların Türkiye’deki eğitimden memnuniyet durumları teyit ve test edilmeye çalışılmıştır. Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere, öğrencilerin büyük bir kısmı (41 kişi) “*Evet, kesinlikle isterdim*” seçeneğini işaretlemiştir. Bu bulgular daha önce geçen memnuniyet durumu tablosu ile de büyük oranda örtüşmektedir. Kararsız olanlar ve böyle bir tercih yapmayacağını söyleyenler ise azınlıkta kalmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin burada eğitim almaktan dolayı memnun oldukları ve Türkiye’de verilen

eğitimin onların beklenti ve taleplerini büyük oranda karşıladığı savunulabilir.

2.4. Türkiye’de Yükseköğretimi Yeni Tercih Edeceklere Tavsiyeler

Son olarak araştırmaya katılan öğrencilere “Ülkenizden Türkiye’yi ve Erciyes Üniversitesi’ni tercih edecek öğrencilere neler tavsiye edersiniz? Birkaç önerinizi yazar mısınız?” Sorusu yöneltilmiştir. Onların bu sorulara verdikleri cevaplar analiz edildiğinde karşımıza şöyle bir tablo çıkmıştır:



Dili İyi Öğrenmekle İlgili Görüşler:

“Türkiye’de öğrenmek istiyorsanız kesinlikle gelmeden dili öğrenmeye başlamanızı tavsiye ediyorum”. “Dil güzel öğrenmeli”, “Dil kursu ve ders sırasında öğrenmeye çalışın”, “Türkçeyi iyi öğrenmeyi” “Yeni Dil öğrenmeye, açık olsunlar yoksa sıkıntı çekerler.”, “Türkçe Dili iyi okumak”, “Hangi dille eğitim göreceğini iyice araştırılın”. “Önce dili az da olsa bilmelerini önerirdim ve Türkiye’de ki kurs eğitimlerden çok faydalanmalarını önerirdim”, “Öncelikle Türkçeyi iyice öğrenin, çünkü dil ilminin kapısıdır”, “Dil okurken çok iyi çalışmasını Kültürel yerleri gezmesini Türkiye tarihi araştırmasını Her gün Türkçesini geliştirmek için kitap okumasını Türk halkıyla iletişim kurmasını”, “Gelmeden önce Türkçe diline öğrenmeli ve baksın bir şeyler tavsiye etmem çünkü olumsuz şeyler yok. hep olumlu şeyler öğrenirsin Türkiye’de”.

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere, bazı öğrenciler Türkiye’yi tercih edecek arkadaşlarına özellikle dil konusuna odaklanmalarını tavsiye etmişlerdir. Buna göre onlar, dil öğrenmeden gelmenin burada hem iletişim hem akademik anlamda zorluklara yol açacağını, dil halle-

dilmediği takdirde eğitimden beklenen verimin alınamayacağını, buraya geldikten sonra da Türkçeyi öğrenmek için yoğun bir çaba gösterilmesi gerektiğini; kurslara gitmek, kitap okumak, hayatın, halkın içine girmek vb. gibi aktivitelerin bu konuda onlara yardımcı olacağına dikkat çekmişlerdir.

Şehri/Üniversiteyi/İmkanları Araştırmakla İlgili Görüşler:

"Türkiye'ye gelmeden önce gelecekleri şehir ile ilgili bir araştırma icra etsinler böylelikle yabancılaşmazlar", "Gelmeden önce şehri ve üniversiteyi araştırın", "Üniversiteyi tercih ettiğiniz şehirleri iyice araştırın orda yaşayan birilerine sorun. Çünkü geldiğinizde istemediğiniz sürprizlerle karşılaşacaksınız ve çareniz yok". Kültürlerine daha yakın olan şehirleri seçin." "İyice araştırıp gerçekten Türkiye de yaşayan birilerinden sorup sorgulayıp gelin diyecektim", "Mutlaka bilinçli bir şekilde gelsinler", "İlk olarak Türkiye ile ilgili, eğitimi sistemi, ve hangi dille eğitim göreceğini iyice araştırılsın.", "İlk olarak Türkiye'nin eğitim şekli, dili ve sair araştırın", "Uygun eğitim alanı, dil ve kültür hakkında araştırması".

Bazı öğrenciler ise, Türkiye'ye gelmeden önce yeterli ve sağlam bir araştırma yapmanın önemine dikkat çekmişler, bu konuda nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklamaya çalışmışlardır. Buna göre onlar, gelmeden önce, Türkiye'nin sosyo-kültürel, ekonomik yapısı, şehirlerin imkanları, üniversitelerin durumu, verdikleri eğitimlerin muhtevası, eğitim sistemi ve prosedürleri, eğitim dili vb. hakkında araştırma yapmalarının faydalı olacağını, bunun için arkadaşlarına, ilgili çevrelere sorabileceklerini belirtmişlerdir.

Sosyal/Kültürel Ortamla İlgili Görüşler:

"Daha kaliteli ve güvenlik sorunu yaşamamak için Türkiye'de okumalarına tavsiye ederim"., "Gönül rahatlığıyla gelip eğitimine devam edebilir" "Hem dil, hem kültür konusunda çok fazla zorluk yaşamayabilirsiniz. İnsanlar çok yardım sever, çok fazla yabancılaşmazsınız." "Güzel ve sıcak bir ortam bulabileceklerini, kendilerini iyi geliştirebileceklerini ve dünya ya farklı bir bakış açısıyla bakacaklarını tavsiye ederim.", "Her yerde hiç bulmadığın şeyi Türkiye de bulabilirsin", "Türkiye'yi çok ama çok seviyorum. Zaten de bize en çok yakın olan ve İslam dünyasında önemli bir devlet olan Türkiye; bizlere hep desteklemektedir. Biz de Türk kültürünü, Türk geleneklerine ve Türk halkına saygı duyuyoruz" Zengin bir kültür görmüş olursu-

nuz, "İnsanlığı, merhameti öğrenirsiniz! Uluslararası öğrenci olarak çok güzel tecrübe, öğrenciler için güzel ortam vs.

Kendilerine sorulan bu soruda araştırmaya katılan belli bir grup öğrenci ise tavsiyeden daha çok Türkiye'ye ilişkin algılarını açıklamaya yönelik açıklamalarda bulunmuşlardır. Buna göre onlar Türkiye'deki eğitim ve yaşam süreçlerinin güvenli olmasını, kültürel anlamda zengin bir ortama sahip olmasını, halkının sıcak yaklaşımını, saygı, hoşgörü, yardımcı ve empatik tutumunu öne çıkarmışlardır. Onlara göre, Türkiye misafir öğrencilerin tereddütsüz tercih edebilecekleri, öğrencilerin rahat edebilecekleri bir ülkedir. Elbette bu değerlendirmeler önemlidir. Onların böyle bir algıya sahip olmaları, gelecek öğrencilerin tercih süreçlerini de etkileme potansiyeline sahiptir.

Eğitim Sistemiyle İlgili Memnuniyet ve Görüşler:

"İyi bir ülke ve yüksek bir eğitim sistemi var olduğunu ve burayı seçmelerine tavsiye ederim." "Eğitim sistemi güzel. Gelebilirsiniz derim", "Çok kaliteli eğitim sistemi var Türkiye'de", "Türkiye misafir öğrenciler için çok iyi bir ülke. Eğitim sistemi de çok iyi. Gelsin, eğitim alsın.", "Kendilerini güzel bir şekilde geliştirmelerini tavsiye ederim. Çünkü burada imkanlar daha fazla", "Türkiye'nin Tıp ve Mühendislik alanda çok ileride olduğunu biliyoruz. Ben de mutlaka vatandaşlarıma buraya gelmeler, okumaları, yaşamalarını tavsiye ederim", "Türkiye'ye eğitim amaçlı gelmek isteyen herkese tavsiye ederim". "Eğitim kaliteli ve malzemeleri de var teknoloji açısından tıp ve benzeri...", "Onlar için doğru bir tercih olacağına inanıyorum Çünkü Türkiye'de eğitim kalitesi git gide artıyor ve gelişiyor".

Yine bir grup öğrenci ise bu soruda da Türkiye'deki yüksek öğretim kalitesini ve imkanlarını öne çıkaran görüşler dile getirmişlerdir. Buna göre onlar, Türkiye'deki üniversitelerin kaliteli bir eğitim verdiğini, öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri için çeşitli imkanlara sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

Din Eğitimiyle İlgili Görüşler:

"Din konusunda daha farklı ve geniş açıdan baka bilmek ve öğrenebilmek için kesinlikle burasını tavsiye ederim., "İleride iş bulma konusu sorun olsa da, kendini geliştirmek ve din alanında ülkemize yararlı olmayı düşünüyorsanız buraya gelmelisiniz.", "İlahiyat Fakültesi okumak için gelecekse mutlaka bir Arap ülkeye gitmelidir. Ya da İstanbul Üniversitede tamamen eğitim dili Arapça olan İlahiyat bölümünü okumalı." "Din alanında gelirse-

niz, kesinlikle Arapça eğitimi farklı bir şeylerden de destek olarak geliştirmeniz tavsiye ederim.”

Araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmı ilahiyat fakültesinde eğitim almakta olanlardan oluşuyordu. Yukarıdaki görüşlerde de görüleceği üzere, bazı öğrenciler konuya bu açıdan yaklaşmışlar, kimileri kendilerine burada verilen din eğitiminin farklı bakış açılarını gösterdiğine, mesleğe hazırlık anlamında gerekli bilgi ve beceri donanımını sağlayabildiğine dikkat çekmişlerdir. Kimi öğrenciler ise özellikle dil (Arapça) eğitimi konusundaki eksikliğe atıf yaparak, dil eğitimi anlamında bazı önerilerde bulunmuşlardır.

3. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın sonuçları halen Erciyes Üniversitesinde ve ağırlıklı olarak İlahiyat Fakültesinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin üniversiteyi tercih süreçleri, tercih nedenleri, üniversiteden memnuniyet durumları, beklentileri vb. konularında önemli ipuçları ortaya koymuştur.

Buna göre ERÜ'de ve ağırlıklı olarak İlahiyat Fakültesinde öğrenim görmekte olan misafir öğrenciler genel olarak Müslüman ve Türk coğrafyasındaki ülkelerden gelmişlerdir. Bu ülkeler Afrika, Avrupa, Orta Asya ve Asya ülkelerindedir.

Öğrencilerin büyük önemli bir kısmı üniversite tercihi yapmadan önce, üniversite ile (üniversitenin programları, ortamı, imkanları vb.) ilgili yeterli bir araştırma yapmamıştır, denilebilir. Dolayısıyla öğrencilerden bilinçli tercih yapanların oranının çok yüksek olmadığı söylenebilir. Aynı sonuç Türkiye hakkında araştırma yapıp, yapılmadığı sorusunda da karşımıza çıkmıştır.

Öğrenciler genelde arkadaş çevrelerine sorarak ve ilgili kurumların internet sitelerine bakarak araştırma yaptıklarını ifade etmiştir. Buradan anlaşıldığı kadarıyla, halen Türkiye'de eğitim gören öğrencilerin buradaki tecrübeleri ve üniversitedeki izlenimleri Türkiye'yi tercih edecek öğrenciler için de önemli bir işlev görmektedir. Dolayısıyla gerek üniversite yönetimlerinin gerek akademisyenlerin bu konularda daha dikkatli olmaları faydalı olabilir. Aynı şekilde öğrenciler kurumların internet sitelerine bakarak burayı tercih ettiklerine göre, ilgili üniversitelerin kurumsal internet sitelerini misafir öğrencilerin ihtiyaç duyacakları ya da merak edecekleri bilgileri karşılayacak şekilde hazırlamaları faydalı olabilir.

Bunların dışında az da olsa, öğretmenlerinden bilgi alan, aile çevresinden yönlendirme yapılan öğrenciler olduğu da anlaşılmıştır. Buldukları ülkelerdeki Türk elçiliklerinde/konsolosluklarından ve eğer mevcutsa Türk okulları ile görüşme yaptıklarını söyleyenlerin oranı düşük çıkmıştır. Bu anlamda söz konusu ülkelerdeki elçilik ya da konsoloslukların daha fazla çaba sarf etmelerinin faydalı olacağı söylenebilir. Aynı değerlendirme o ülkelerde bulunan Türk okulları için de yapılabilir.

Öğrencilerin çoğunluğu Türkiye'deki üniversite eğitimi buradaki eğitimin kaliteli olması, Türkiye ile kendi ülkeleri arasındaki inanç ve kültürel yakınlık/benzerlik gibi nedenlerle tercih etmişlerdir. Bunlara ilave olarak, burs imkânları, Türkiye'nin güvenlik ve özgürlük ortamı olması gibi faktörlerde onların tercihinde etkili olmuştur. Bütün bu imkan ve niteliklerin daha da geliştirilmesi önemli olacaktır.

Genel itibarıyla, öğrenciler burada eğitim görmekten memnundurlar. Memnun olan öğrenciler, eğitim kalitesi, sosyal-kültürel ortam, kişisel-mesleki gelişim, burslar gibi gerekçeleri öne çıkarmışlardır. Kısmen memnun olduğunu söyleyen öğrenciler ise, eğitim programlarıdaki eksiklikler, maddi sorunlar gibi gerekçeleri öne sürmüşlerdir.

Misafir öğrencilerin üniversite eğitimi süreçlerinde en çok yaşadıklarını ifade ettikleri sorunlar dil, iletişim sorunları ve maddi sorunlardır. Bu sorunları beslenme sorunları, kültürel yabancılaşma, kalacak yer sorunu gibi hususlar takip etmiştir. Bu anlamda üniversite yönetimlerinin ve fakültelerin halen gerçekleştirmekte oldukları dil (Türkçe) eğitimi uygulamalarının niteliğini tartışmaları, bununla ilgili araştırmalar yapmaları faydalı olabilir. Yine gerek maddi imkanlar, burs, beslenme sorunları, kalacak yer sorunu gibi hususlarda da başka araştırmalar yapılarak, konuların farklı boyutları ortaya çıkarılabilir, bunların çözümüne yönelik yeni çalışmalar denenebilir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu tekrar başa dönülse, yine Türkiye'yi tercih edeceğini ifade etmiştir ki bu da ülkemiz ve yükseköğretim uygulamamız adına sevindiricidir. Zira, onların büyük çoğunluğu ülkemiz insanının kendilerine olan yaklaşımından, üniversite hocalarının kendileriyle olan iletişiminden memnundurlar.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye'yi tercih edecek öğrencilere yaptıkları tavsiyeler de anlamlıdır. Bu tavsiyeler de onlar, dili güzel öğrenmeye, araştırma yaparak gelmeye, kültürel, sosyal ortamı ve eğitim im-

kanlarını değerlendirmeye vurgu yapmışlar, Yine Türkiye'yi tercih edecek öğrencileri bekleyen kaliteli bir eğitim sürecinin, olumlu, iyi bir sosyal, kültürel ortamın, maddi imkanların var olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu her ne kadar Türkiye'yi tercih etmeden önce yeterli araştırma yapmadıklarını söylemiş olsalar da onların Türkiye ve yüksek öğretim imkanları konusunda olumlu kanaatler taşımaları dikkate değer bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Kaynakça

- Alyılmaz, S., Biçer N. ve Çoban, İ. (2015). "Atatürk Üniversitesinde Öğrenim Gören Kırgız Öğrencilerin Türkçe Ve Türkiye'ye Yönelik Görüşleri", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı:4/1, ss.328-338.
- Çağlar, A. (1999). "Türk Üniversitelerinde Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri Ve Akraba Toplulukları Öğrencilerinin Sorunları", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt:32, Sayı:4, ss.133-169.
- Çöllü, E. F., Öztürk, Y. E. (2010). "Türk Cumhuriyetleri, Türk Ve Akraba Topluluklarından Türkiye'ye Yüksek Öğrenim Görmek Amacıyla Gelen Öğrencilerin Uyum Ve İletişim Sorunları (Konya Selçuk Üniversitesi Örneği)", *Journal of Azerbaijani Studies*, ss. 284-292.
- Enterieva M., Sezgin, F. (2016). "Türki Cumhuriyetlerden Türkiye'ye Gelen Yükseköğretim Öğrencilerinin Akademik ve Sosyal Beklentilerinin Karşılama Düzeyi" *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, Nisan/2016; ss.102-115.
- Günay, B. (2014). *Türkiye'de Okuyan Uluslararası Öğrencilerin Sorunları Çalıştay Kitabı*, Ed. Bekir Günay, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, Nobel Yayınları.
- Korkmaz M. (2010). "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Fakülteyi Tercih Nedenleri: Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği", *Bilimname*, cilt.1, ss.167-204.
- Korkmaz, M. (2019). "Yurt Dışında Öğrenim Gören Türk Öğrencilerin Üniversite Tercih Süreçleri ve Sorunları: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Örneği". *Asya Studies* 4 /10 (Aralık 2019): 25-38 . <https://doi.org/10.31455/asya.638898>.
- Köylü, M. (2001). "Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesine Devam Eden Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Fakülte Hakkındaki Düşünce, So-

- run ve Beklentileri", *O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı:12-13, ss.131-153.
- Musaoğlu, B. N. (2016). "Türkiye'de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Entegrasyon Süreci", *Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 1, ss. 12-24.
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F. ve Savaşan, F. (2017). "Uluslararası Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Problemleri ve Çözüm Önerileri (Sakarya Üniversitesi Örneği)" *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt: 12, Sayı.1, Yıl, 2017 ss.203-254.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2005).*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Seçkin Yayınları.